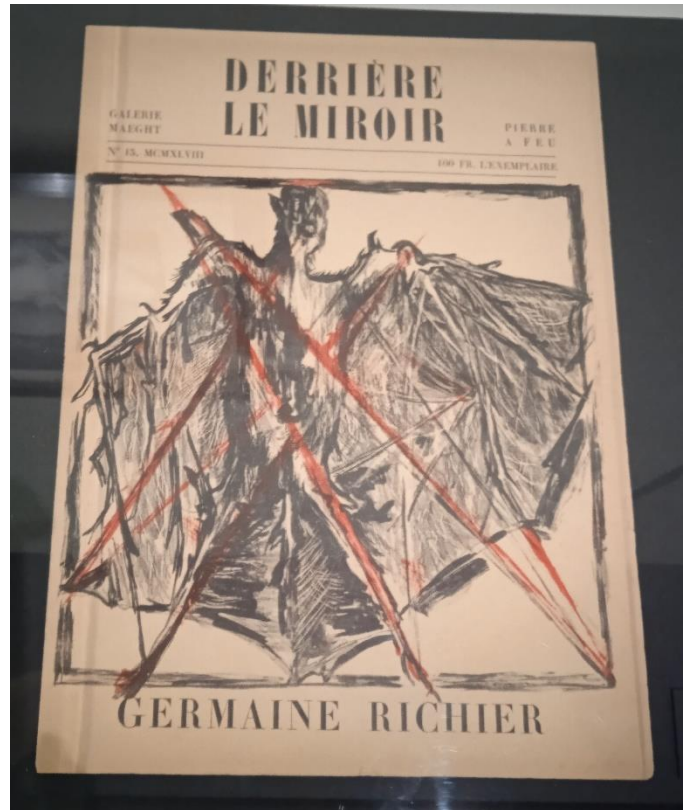

**O Expoziție la centrul Pompidou -
Paris
Germaine Richier (1902-1959)**

Richier ocupă un loc esențial în istoria sculpturii secolului XX. Formată în tradiția statuii de bronz, așa cum a fost practică de Auguste Rodin și Antoine Bourdelle, ea a jucat un rol important în cuceririle esențiale ale sculpturii moderne. În puțin peste 25 de ani, din anii 1930 până la moartea sa prematură, în 1959, Richier a creat un univers profund original și a inventat noi imagini ale bărbaților și femeilor, jucându-se cu hibridizări ale tărâmului animal și vegetal. Recunoașterea ei a fost timpurie și fulminantă: în 1956, Richier a fost prima femeie artistă care a fost expusă la *Musee national d'art moderne* în timpul vieții sale. Ea a fost una dintre rarele femei sculptor care au cunoscut succesul internațional în perioada postbelică.

Cunoscută în esență pentru ultimii zece ani, sculptura ei a fost uneori redusă la imaginea îngrijorată a unei perioade tulburi, asociată cu straniețea suprarealistă și cu expresionismul informal. Această expoziție oferă o reevaluare globală a acestei artiste majore pentru care **"scopul sculpturii este în primul rând bucuria celui care o face"**. Munca sa vibrantă cu lutul, experimentele sale cu materialele, culoarea și spațiul exprimă dorința sa de a crea sculpturi vii capabile să surprindă umanul în toată violența și fragilitatea sa, dezvăluindu-i viața interioară și metamorfozele care îl traversează. Astăzi, mai mult ca oricând, arta lui Germaine Richier rezonază cu timpul nostru, punând în discuție relația omului cu natura și cu semenii săi.

Doar oamenii contează

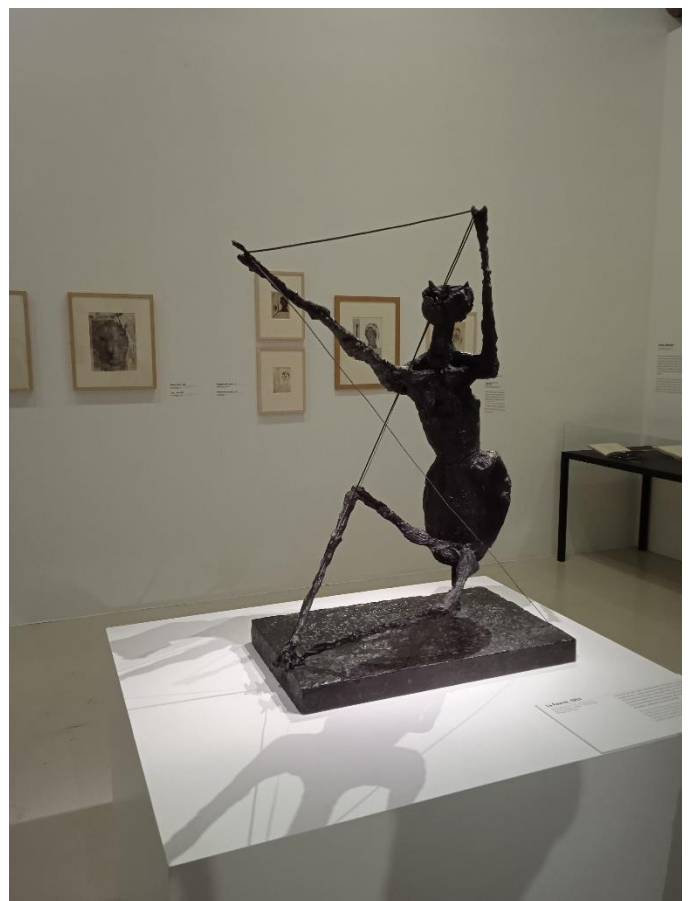
Portretele au reprezentat cea mai mare parte a lucrărilor sale la începuturile sale din anii 1920-1930 și i-au adus primul succes. Lucrând după modele vii, Richier a revenit continuu la portrete de-a lungul vieții, așa cum un pianist "exersează gamele". Exercițiile cu nuduri și busturi i-au permis să înțeleagă profunzimea omului prin modelarea expresivă a lutului. Exilul în Elveția, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, a constituit atât o pauză, cât și un catalizator pentru opera sa, care a abandonat realismul în favoarea unui expresionism exacerbat. Tristețea acestei perioade este imprimată pe corpuri jupuite și deformate. Gestul ei a tradus dorința de a regenera figura umană.

"Statuile mele nu sunt neterminate [...] le-am crestat, le-am sfâșiat, astfel încât să fie variate pe toate părțile, să aibă un aspect viu și schimbător"

Natură și hibridizare

În timp ce se joacă cu expresivitatea suprafețelor, arta lui Richier se bazează pe o știință precisă a construcției, ghidată de munca sa grafică. Ocolind tehnica academică a focalizării, sculptorița trasează rețele de linii direct pe corpurile modelelor sale. Cu seria de sculpturi din sârmă pe care a început-o în 1946 cu *L'Araignée*, ea a dezvoltat o reflecție asupra vidului. Aceste sârme de metal sunt un ecou al firului cu plumb, un instrument pe care ea îl folosea pentru a verifica verticalitatea. Ele materializează structura internă a lucrării și o proiectează în spațiul privitorului.

Aceste constelații grafice se regăsesc în gravurile sale, o artă pe care o practică cu pasiune din 1947.

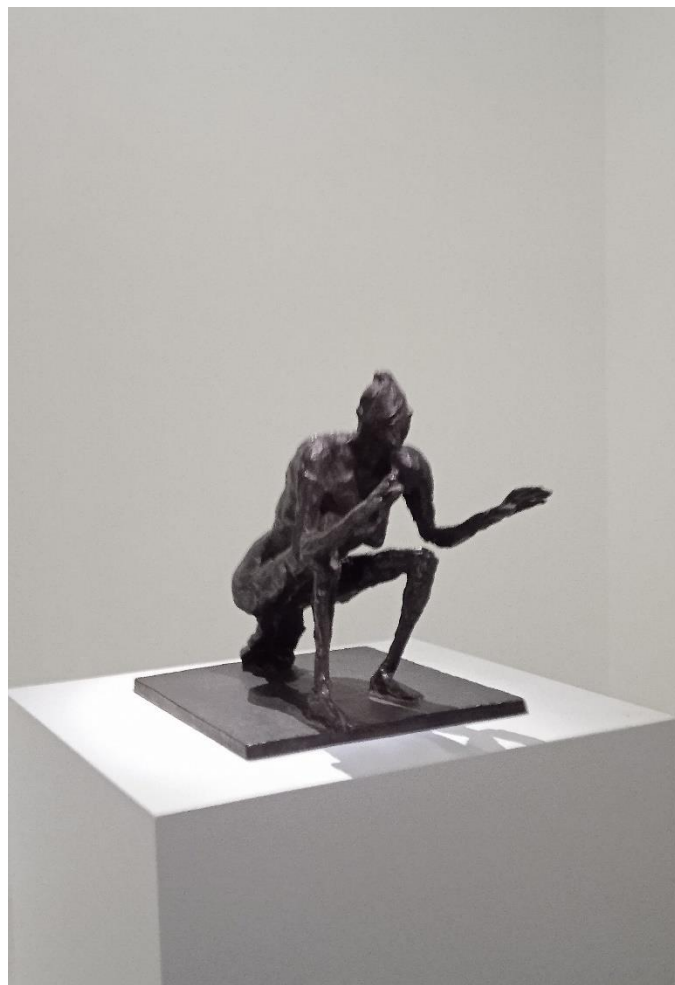
Scena muncii sale și modul de prezentare a operei sunt gândite de artistă în exemplul *Le Griffu* - un exponat care este atârnat de tavanul atelierului său direct în spațiul expozițional. Dispozitivele și instrumentele de prezentare ale sculptoriței rămân în mod deliberat evidente, ca în *Trio I "Sculptura este un loc"*.

Pentru Germaine Richier, regenerarea figurii umane a fost realizată prin hibridarea acesteia cu forme din natură. Atelierul artistei, fascinată încă din copilărie de insectele din peisajul mediteraneean, este plin de ființe compozite, de la broasca, al cărei singur titlu evocă animalitatea, la figurile prădătoare ale lăcustei, mantistei, liliacului... Alegerea sa: diverse animale disprețuite, într-un registru în care predomină femininul. Mereu în mișcare, ele par gata să se năpustească sau să își ia zborul. Această hibridizare a subiectelor a fost însoțită de o hibridizare a formelor. Richier se joacă cu altoirea și asamblarea, incluzând în sculpturile sale obiecte naturale, resturi adunate din Provence, locul său natal: o ramură de măslin pentru "Forest man", un fragment de perete din cărămizi pentru a acomoda capul *Păstorului din Landes*... Lucrările sale, care fuzionează regnul animal, vegetal și mineral, spun multe despre fluiditatea vieții.

*

Mit și sacru

Mit și sacru Arta lui Richier este impregnată de un sentiment panteist pentru lume și de o imaginație impregnată de mituri antice.

Creaturile sale hibride (căpcăunul, calul cu șase capete și alți monștri fabuloși) fac trimitere la narațiuni, povești și legende originale. Sculptorița a fost asociată, împotriva voinței sale, la "dezbateră privind arta sacră", o polemică violentă provocată de *Christul* pe care l-a creat în 1950 pentru biserica de pe Plateau d'Assy (Haute-Savoie). Considerat blasfemator de unele grupuri tradiționaliste și interzis în ciuda protestelor, acest umil Christos răstignit nu a fost repus la locul său de drept decât în 1969.

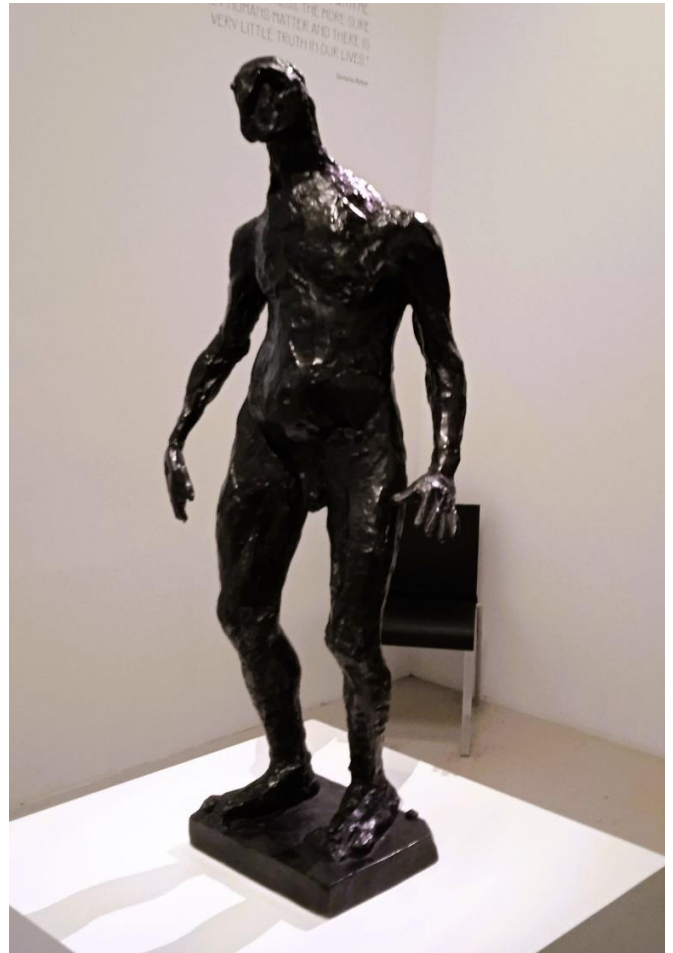
Desene în spațiu

Arta lui Richier se bazează pe o cunoaștere precisă a construcției: sculptorița a trasat rețele de linii direct pe corpurile modelelor sale. În seria de sculpturi din sârmă începută în 1946 cu Păianjenul I, ea și-a dezvoltat gândurile despre vid și spațiul spectatorului. Aceste constelații grafice se regăsesc în gravurile sale, o artă pe care a practicat-o cu pasiune încă din 1947.

"Sculptura este un loc, o entitate, o sinteză de mișcări. Prin urmare, este mai mult decât o imagine."

Materiale și culori

Arta lui Richier mărturisește o relație senzuală cu materialele: plasticitatea pământului, moliciunea cerii, uscăciunea lemnului. Sculptorița a efectuat cercetări foarte variate în anii 1950, folosind sfoară, ceară, oase de sepie și introducând bucăți de sticlă colorată în plumb. Această muncă a fost însoțită de crearea de bretele, reliefuri de fundal care dădeau profunzime sculpturilor sale, uneori pictate de prietenii

săi (de exemplu, Maria Helena Vieira da Silva, Zao Wou-Ki). În ultimii ani de viață, ea însăși și-a pictat sculpturile, ca în Chessboard, Large Version, realizată cu câteva luni înainte de a muri în 1959.

*

Exilul în Elveția (1939-1946)

Richier a petrecut cel de-al Doilea Război Mondial în exil la Zurich, locul de naștere al soțului ei, Otto Banninger. În atelierul ei, a amenajat un mic colț de Paris cu un steag tricolor și o reproducere a tabloului Guernica al lui Picasso. Cursurile ei au atras în curând un număr de tineri, iar ea și-a câștigat o anumită reputație în lumea artei elvețiene. În 1945-1946, numeroasele ei călătorii între Paris și Zurich au reflectat divergențe tot mai mari cu Banninger, care a ales să rămână în Elveția, unde stilul lui mai clasic era recunoscut.

"Scopul sculpturii este, în primul rând, bucuria celui care o face. Ar trebui să simțim mâna lor în ea, pasiunea lor. [...] Sculptura este serioasă, culoarea este veselă. Vreau ca statuile mele să fie vesele, active. În mod normal, culoarea aplicată pe sculptură este o distragere a atenției, dar, la urma urmei, de ce nu?"

